

Den skrivende bonde

Erik Bech Jakobsen holder af at fortælle. Det har indtil videre resulteret i tre bøger om livet på landet gennem mange år. Endnu en bog – eller måske to – er på vej

interview

AF CLAUD GRYMER

grymer@k.dk

Erik Bech Jakobsen siger selv, at han ikke er god til at pløje lige. Årsagen møder man oppe på loftet på den gård, Øster Birkild i Asp ved Struer, som han og hans hustru, Tove Jakobsen, har haft siden 1966. Den ret anselige samling af flinteredskaber fra stenalderen, som findes dér, havde været mindre, hvis han havde pløjet lige. For så havde han ikke set, hvad han kun så, fordi noget af hans opmærksomhed var rettet mod andet end markarbejdet.

Den 73-årige bonde – samt hjemmeværnsmand gennem 51 år – der nu har forpagtet sine 34 hektar bort, er en finder og en samler. Så mange ting er opmagasineret på loftet i stuehuset og i laden, at gården nærmest har karakter af et museum. Og Bech Jakobsen har meget at fortælle om det hele. For eksempel om 45 gamle bibler – den ældste er fra 1873 – som han købte på et loppemarked. For 45 kroner. Men i realiteten endda for lidt mindre. I en af biblerne fandt han nemlig to 10-kronesedler.

Bech Jakobsen holder af at fortælle – i høj grad også skriftligt. Tre store bøger har han skrevet og selv udgivet om livet på landet gennem mange år. En vigtig kilde har været de udførlige dagbøger, han har ført siden 1953. Dagbøgerne er ligeledes baggrunden for det værk, han for tiden arbejder på. Det handler om årene på Øster Birkild, som han købte næsten samtidig med, at han overtog endnu en ejendom. Det var samme år, han blev gift.

Han regner med, at den kommende bog skal udgives i forbindelse med hans 75-års fødselsdag. Eller måske bliver det til hele to bøger. Han tvivler på, at stoffet kan presses sammen i ét bind. Han finansierer selv trykningen af sine bøger og har i alt investeret cirka 500.000 kroner i sin private forlagsvirksomhed.

Nogle af pengene er dog vendt tilbage igen. Hans første bog, "Sådan var det! En bondekarls dagbog 1953-1966" fra 2004, har været hans største salgssucces. Disse landlige erindringer er genoptrykt to gange og solgt i næsten 2500 eksemplarer. De to øvrige bøger, "Birkildboerne" (2009) og "En Venedrengs erindringer" (2011), er hver solgt i cirka 250 eksemplarer. Alle tre bøger er meget præsentable. De er sat professionelt op og udmærker sig ved et stort og mangfoldigt billedmateriale. Det er en fornøjelse bare at blade dem igennem.

Sådan præsenterer Erik Bech Jakobsen sig selv: "Jeg er nok et af de kreative mennesker, der aldrig har hjernen helt i ro". Og det havde han heller ikke i sin tid, når han pløjede.

Idéer og minder kommer i en stadig strøm til den lokal-

historiske forfatter. Også på ubelejlige tidspunkter. For eksempel kan de vække ham om natten. Eller måske gør de ham en anelse fraværende under en samtale. En betydelig "risiko" i betragtning af hans rige – og fuldt udnyttede – talegaver. Man er sammen med et selskabsmenneske, der besidder et uomtvisteligt talent for at underholde, fyldt som han er med muntre historier.

Uanset omstændighederne skriver han altid med det samme ned, hvad inspirationen lader komme til ham – selvom han er klar over, at det kan virke "lidt mærkeligt på nogen". Men notaterne er nødvendige. Ellers går stoffet tabt.

En opskrift på hjemmelavet sæbe fremstillet af en selvdød so. Et kuriøst vidnesbyrd, trykt i "Sådan var det", om, at det var andre tider – i 1956.

Erik Bech Jakobsen: "Det er en kæmpe omvæltning og udvikling, der er sket i landbruget i de seneste 50 år. Og den har ikke været uden omkostninger. Noget af det gamle fællesskab er forsvundet. For 50 år siden var der mange karle og piger på gårdene. Men tjenestefolkene forsvandt, da mekaniseringen kom. Og med den forsvandt også arbejdshestene. Udviklingen lader sig ikke standse. Og selvom den gjorde, ville vi vist ikke ønske det. For hvor har vi mange goder i dag, som vi skal skønne på!"

Det er på baggrund af lokale erfaringer, Bech Jakobsen gør sig disse overvejelser. Han skriver om dem i "Birkildboerne", hvor han detaljeret fortæller om fortid og nutid på gårdene i området, som han selv er en del af. Det er historieskrivning på et meget konkret hverdagsplan.

Det er ikke nødvendigvis særlig længe siden, at livsbetingelserne var helt anderledes end i dag. Erik Bech Jakobsen mindes, da han og hans kone i 1969 holdt barnedåb og i den forbindelse havde gæster uden at kunne stille et toilet til rådighed. Endnu på dette tidspunkt forrettede man sin nødtørft i stalden. Bag køerne. Først et år senere blev der indrettet toilet på gården.

Nostalgiker er Erik Bech Jakobsen ikke. Han er realist. I enighed citerer han et udsagn fra egnen: "Ikke alt gammelt er skidt. Og ikke alt nyt er godt". I sine bøger skildrer han forholdene, som de var. Og det er indrederne kan have en sanset udførlighed af næsten Rifbjergsk prægnans. For eksempel når han i "Sådan var det!" – der handler om hans tid på de gårde, hvor han har været karl eller fodermester – giver følgende nærbillede af, hvordan man vaskede sukkerroer til hestene: "Der var en aflang balje på fire ben – halvt fyldt med vand. I den var der en tromle med gitter og et håndsving. Man lukkede den runde gittertromle op, fyldte sukkerroer i – selvfølgelig pæne,

▲ Nostalgiker er Erik Bech Jakobsen – her sammen med sin kone, Tove – ikke. Han er realist. I enighed citerer han et udsagn fra egnen: "Ikke alt gammelt er skidt. Og ikke alt nyt er godt". I sine bøger skildrer han forholdene, som de var. – Foto: Jens Bach.

▲ Erik Bech Jakobsen har foreløbig udgivet tre bøger om livet på landet. Flere er på vej. – Foto: Jens Bach.

store sukkerroer – så lukkede man tromlen og drejede nogle omgange med håndsvinget, og roerne var rene".

Jakobsen har en god hukom-

melse, men den alene gør det ikke. Han er og har altid været en systematisk indsamler af kendsgerninger fra livet omkring sig. Det kan være i form af autentiske aktstykker,

som han lader indgå i bøgerne. Aktstykker, der oprindelig ofte har været ganske banale, men oplevet i dag fortæller de noget om en svunden tid.

▲ Her ses et udbytte af, at Erik Bech Jakobsen ikke altid har hjernen i ro, når han pløjer: en flintøkse. – Foto: Jens Bach.

Også personlige papirer er med. Fra 1975 stammer således en håndskrevet seddel fra Jakobsens kone, der var alene hjemme, engang soen fik grise: "Hej skat. Der var 9 grise, da jeg gik i seng kl. 2.30. Og de andre 12 havde det godt. Sov godt. Godnat. Tove". Ligeledes en anbefaling fra en gårdejer, som Jakobsen tjente hos fra 1960 til 1961, er gengivet: "Han er dygtig og pålidelig og meget interesseret i sit arbejde. Det er en mand, man absolut kan stole på, det går lige godt enten jeg er hjemme eller ude. Ham kan jeg på det bedste anbefale".

Tidligere i bogen er der en passage om konfirmeringsforberedelsen. Erik Bech Jakobsen kan stadig de fleste af de 12 salmer udenad, som han og hans kammerater lærte. Han giver en prøve på sin færdighed ved at citere første strofe af "Befal du dine veje". Ligeledes navnene på Jesu disciple kan han huske fra timerne hos præsten, hvad han også beviser. Jakobsen har i bogen medtaget en oversigt over gudstjenestens gang ved sin konfirmation den 4. april 1954, blandt andet med angivelse af de salmer, der blev sunget. Desuden har han indsat et lille stykke papir, der indeholder skriftstedet, han fik med fra dagen. Med skildringen af konfirmationen er der også sagt noget om forfatterens arbejdsmetode.

"Sådan var det!" rummer i det hele taget et væld af oplysninger om arbejdsrutiner, fritidsliv og madvaner. På de afsluttende sider får man ligefrem en liste over, hvad man typisk spiste på landet i den skildrede periode.

Men nu gælder det den kommende udgivelse. Erik Bech Jakobsen lader sin gæst tage plads ved skrivebordet, så han på computeren kan læse den side, han senest har skrevet.